

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม
Nakhon Pathom Rajabhat University

บทที่ 4

การจัดแสงในการผลิตรายการโทรทัศน์

การจัดแสงในการผลิตรายการโทรทัศน์

การจัดแสงเป็นส่วนประกอบสำคัญในการถ่ายทำรายการโทรทัศน์ เพราะภาพที่บันทึกจะมีชีวิตชีวาได้ อารมณ์สมจริง หรือมีความงามมากขึ้นก็ขึ้นอยู่กับการควบคุมแสง

จุดมุ่งหมายในการจัดแสงสำหรับผลิตรายการโทรทัศน์

1. เพื่อให้ได้ภาพที่ถ่ายมีความสมจริงเป็นธรรมชาติ
2. เพื่อสร้างอารมณ์ตามความต้องการให้กับภาพที่ต้องการ
3. เพื่อให้เห็นรูปทรงที่แท้จริงของวัตถุที่ถ่ายให้เกิดมิติ

ประเภทของแสง แบ่งได้ 2 ประเภท คือ 1. แสงแข็ง (Hard light) 2. แสงนุ่ม (Soft light)

1. แสงแข็ง(Hard light)

คุณสมบัติของแสงแข็ง (Hard light)

แสงแข็งมีลักษณะการเดินทางมาเป็นเส้นตรง และเมื่อกระทบกับวัตถุต่าง ๆ ก็จะทำให้เกิดเงาคมชัดแสงแข็งนั้นจะเน้นพื้นผิวและรูปทรงให้เด่นชัด

ประโยชน์ของแสงแข็ง

แสงแข็งคือ แสงที่มีปริมาณมากที่สุด ในภาพ ทำหน้าที่ให้ความสว่างในส่วนสำคัญของภาพ มีประโยชน์ดังนี้

1. มีทิศทางตรงจึงสามารถบังเพื่อให้ส่งเฉพาะบริเวณที่ต้องการได้ง่าย
2. ทำให้เกิดเงาคมชัดและขับแน่นพื้นผิว
3. ทำให้ภาพดูมีพลัง
4. ความเข้มของแสงแข็งไม่ลดลงมากนักตามระยะทาง

ข้อดีของแสงแข็ง

แสงแข็งทำหน้าที่ให้ความสว่างในส่วนสำคัญของภาพ และช่วยให้เป็นตัวกำหนดอารมณ์ในภาพ แต่แสงแข็งก็มีจุดควรระวังในการใช้ดังนี้

1. ขาดต่อการหลีกเลี่ยงไม่ให้เกิดเงาที่ดูไม่สวยงาม
2. ภาพอาจดูแข็งและมีความแตกต่างมาก
3. อาจเห็นรายละเอียดของพื้นผิวมากเกินไป
4. แสงแข็งให้แสงได้ในพื้นที่จำกัด จึงอาจจำเป็นต้องใช้ไฟหลายดวง
5. เมื่อใช้แสงจากไฟแข็งมากกว่าหนึ่งดวงอาจทำให้เกิดเงาซ้อนกัน

2. แสงนุ่ม (Soft light)

คุณสมบัติของแสงนุ่ม (Soft light)

แสงนุ่มมีลักษณะแสงจะนุ่ม จะทำให้แสงที่กระจายไปทุกทิศทาง เช่นเดียวกับแสงที่เกิดขึ้นเมื่อเมฆบังดวงอาทิตย์ หรือแสงอาทิตย์ที่สะท้อนจากวัตถุ แสงนุ่มจะช่วยลบเงาให้จางลง

ประโยชน์ของแสงนุ่ม

แสงนุ่มมีลักษณะความเข้มข้นอยู่กับปริมาณแสงแต่ละช่วงเวลา แสงแข็งกับแสงนุ่มจะตัดกันอย่างชัดเจนในทิศทางตรงกันข้ามกัน ซึ่งประโยชน์ของแสงนุ่มที่ดีดังนี้

1. ให้แสงเงาที่ดูกลมกลืน
2. ไม่ทำให้เกิดเงาที่ดูน่าเกลียด
3. ช่วยหลีกเลี่ยงการเน้นรูปทรงและพื้นผิว
4. ช่วยให้เงาจากแสงแข็งดูจางลงจนสามารถมองเห็นรายละเอียด
5. แสงนุ่มให้แสงบนพื้นที่บริเวณกว้าง

ข้อดีของแสงนุ่ม

แสงนุ่มมีปริมาณน้อยกว่าแสงแข็ง ทำหน้าที่ลบเงาที่เกิดตรงกันข้ามกับแสงแข็ง ข้อควรระวังในการใช้แสงนุ่มมีดังนี้

1. แสงนุ่มทำให้รูปทรงและพื้นผิวในภาพดูแบนราบ เนื่องจากสมบัติของแสงที่ไม่จับแน่นพื้นผิว
2. การสาดแสงกินบริเวณกว้าง ทำให้ยากต่อการควบคุมแสงในบริเวณที่ต้องการ

อุปกรณ์ไฟประดิษฐ์

การถ่ายทำรายการ โทรทัศน์ใช้ไฟต่อเนื่องในการถ่ายทำ ซึ่งมีขนาดกำลังไฟหลายขนาด มีรูปแบบ อุปกรณ์ไฟหลายรูปแบบ แต่ละรูปแบบเหมาะสมกับการใช้งานต่างกัน โดยจะแบ่งตามลักษณะลำแสง ของไฟเป็น 2 ลักษณะ คือ ไฟ Spotligh ลักษณะแสงแข็ง และไฟ Floodlight ลักษณะแสงนุ่ม

1. ไฟ Spotlight ลักษณะแสงแข็งแสงจะส่อง
เป็นลำแสงไปตามทิศทางที่ต้องการ หรือ ลำแสงเฉาะ
จุด ไฟ Spotlight มีหลายแบบ

2. ไฟ Floodlight อุปกรณ์ไฟที่ทำให้เกิดลำแสงกระจาย จะให้ลำแสงกว้างมีลักษณะแสงอ่อนนวล นุ่ม ทำให้นิยมใช้ในการจัดคู่กับแสงแข็ง ลำแสงกระจายทำให้การเกิดเงานุ่มไม่ตัดกับส่วนสว่างอย่างชัดเจน ไฟ Floodlight มีหลายแบบ

การจัดแสงในรูปแบบไฮคีย์ (Hi Key) และโลคีย์ (Low Key)

การจัดแสงสามารถสร้างอารมณ์และความหมายให้กับภาพ ได้จากการกำหนดแสงหลักและแสงรอง ในการกำหนดแสงหลักและแสงรองให้ได้อารมณ์ของภาพนั้นมีหลักการจัดแสงในรูปแบบไฮคีย์ (Hi Key) และโลคีย์ (Low Key) ซึ่งเป็นการจัดแสง 2 ลักษณะที่ให้อารมณ์กับภาพต่างกัน

การถ่ายภาพ High Key

การถ่ายภาพ High Key คือ เงาจะเกิดขึ้นเมื่อมีแสงสว่างส่องเข้าไป ความท้าทาย คือ การลบเงาที่เกิดขึ้น ซึ่งการถ่ายภาพ High Key ภาพลักษณะนี้จะให้เข้าถึงอารมณ์ที่เบิกบานและการสื่อความหมายเชิงบวก

การถ่ายภาพ Low Key

การถ่ายภาพในลักษณะ Low Key คือ พื้นที่ส่วนใหญ่ของภาพจะมีโทนมืดมากกว่าโทนสว่าง โดยอาจจะมีส่วนของแสงเกิดขึ้นเฉพาะบางส่วนของภาพเท่านั้น ซึ่งภาพ Low Key จะสื่อถึง ความลึกลับ มีพลัง และน่าค้นหา

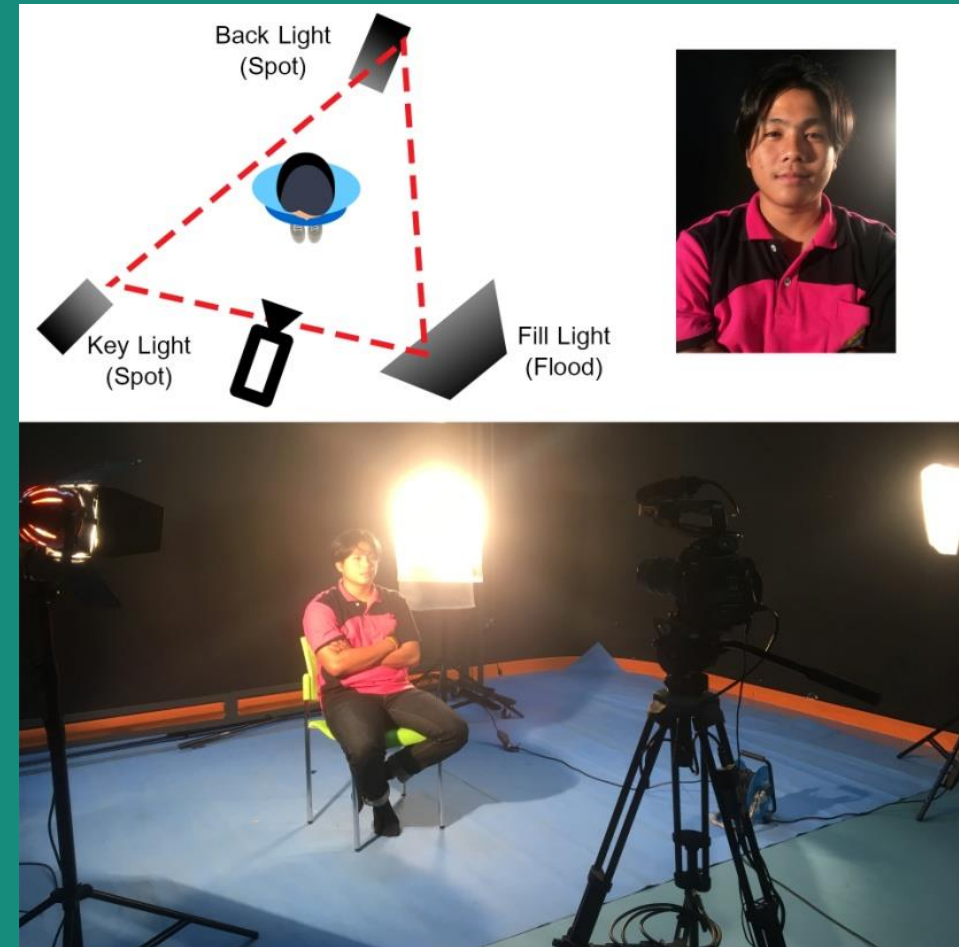

การจัดแสงแบบสามจุด

ส่วนใหญ่แล้วการจัดสภาพแสงให้เหมาะสมกับงาน มักได้จากการประยุกต์โดยอาศัยการจัดแสงแบบสามจุดเป็นพื้นฐาน วัตถุประสงค์ของการจัดไฟรูปแบบนี้ คือ ให้ความสว่างกับวัตถุใน 3 มิติ โดยอาศัยหลักของแสงและเงา

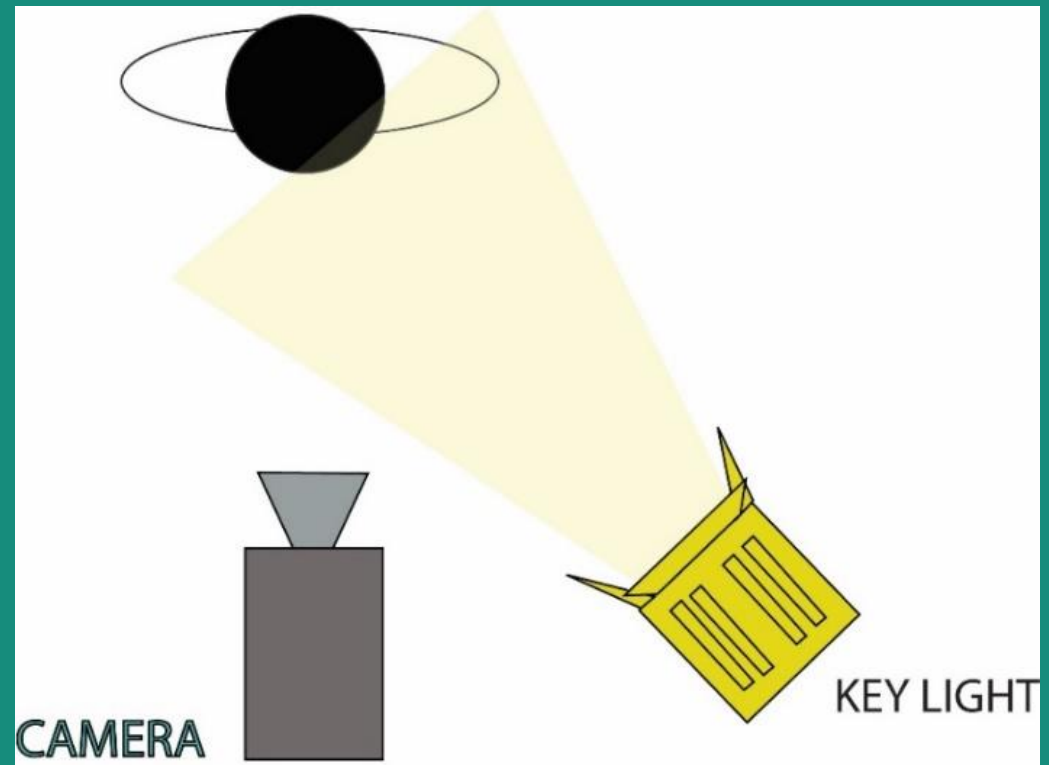
การจัดแสงแบบ 3 จุด (Three-Point Lighting) ประกอบไปด้วย

1. ไฟหลัก (Key light)

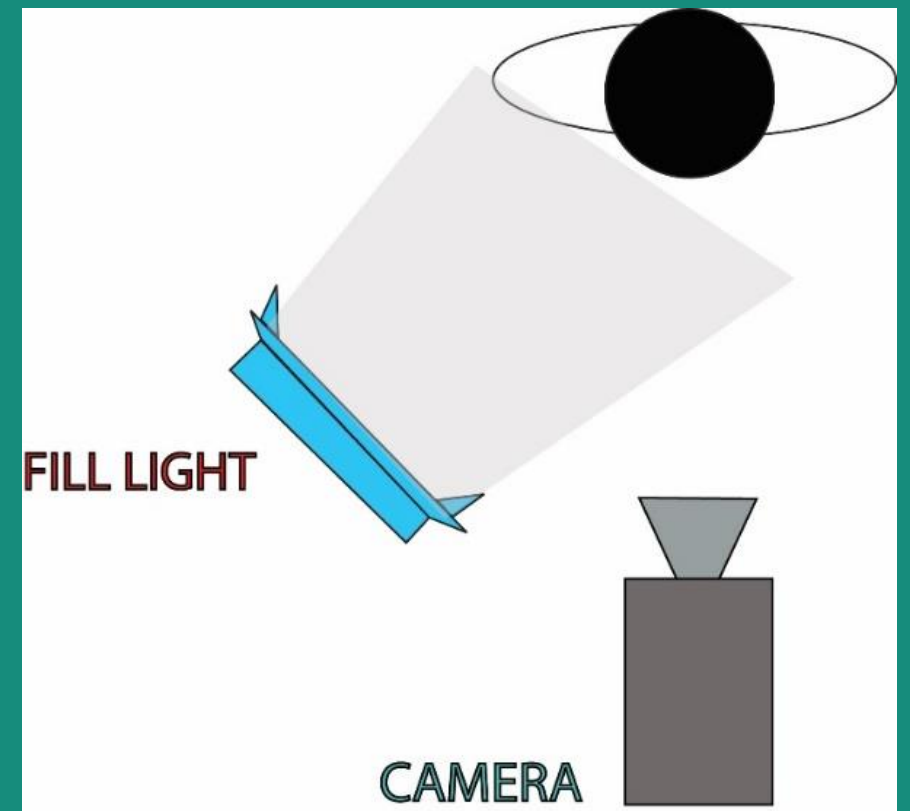
ไฟหลัก คือ แสงที่มีปริมาณมากที่สุดในการภาพ ทำหน้าที่ให้ความสว่างในส่วนสำคัญของภาพ และให้ความหมายและอารมณ์ แสงหลักจะเป็นตัวกำหนดอารมณ์ในภาพ

2. ไฟเสริมหรือไฟลบเงา (Fill light)

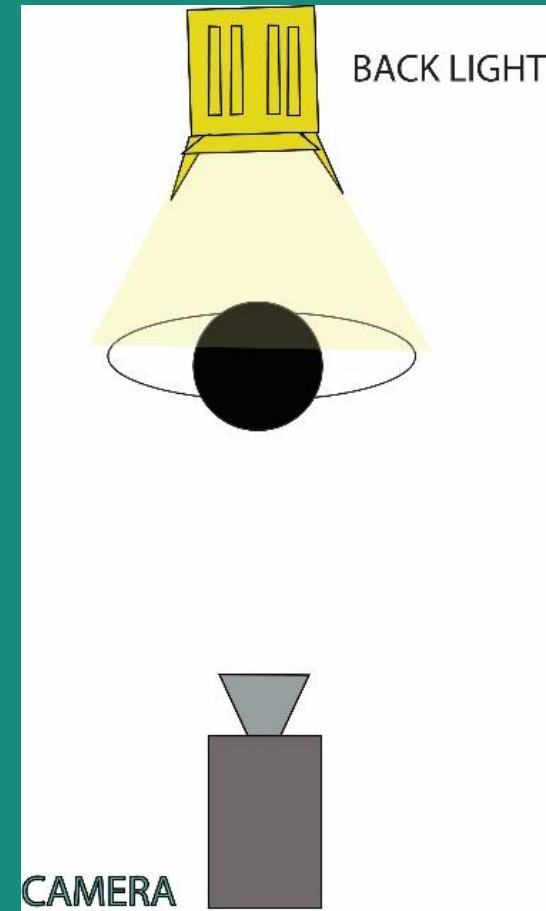
ไฟเสริมหรือไฟลบเงาคือ แสงที่มีปริมาณน้อยกว่าไฟหลักทำหน้าที่ลบเงาที่เกิดตรงกันข้ามกับไฟหลัก ไฟเสริมจะอยู่ในตำแหน่งเดียวกับไฟหลัก แต่คนละด้านกับไฟ

3. ไฟส่องฉากหลัง (Back light)

ไฟส่องฉากหลัง คือ แสงที่ใช้เพื่อแยกผู้แสดงออกจากฉากหลัง บางครั้งเราเรียกตำแหน่งไฟนี้ว่า Rim Light เวลาถ่ายวิดีโอออกมาจะทำให้ภาพดูโดดเด่นขึ้น และช่วยให้เห็นโครงร่างและมิติของฉากหลัง

ความจำเป็นในการใช้ไฟร่วมกันหลายดวง

ในการจัดไฟขึ้นอยู่กับความต้องการของผู้ถ่ายว่าต้องการภาพแบบไหน ปกติเราลดความยุ่งยากเรามักจะใช้ไฟแค่ดวงเดียวในการถ่าย บางครั้งเราจำเป็นต้องใช้ไฟหลายดวงเพื่อแก้ไขสภาพแสงในกรณีดังต่อไปนี้

1. เมื่อจำเป็นต้องบันทึกภาพมุมกว้างด้วยแสงที่สม่ำเสมอ
2. เมื่อคอมไฟมีกำลังไฟต่ำหรือครอบคลุมพื้นที่จำกัด
3. เมื่อจำเป็นต้องจัดแสงสำหรับบุคคลและฉากให้สว่างทั่วถึง
4. เมื่อวัตถุกระจายอยู่ในฉาก จึงทำให้ไม่สามารถใช้ไฟเพียงดวงเดียว

5. เมื่อต้องการให้เห็นรายละเอียดหรือเค้าโครงที่ซ่อนอยู่ในแสงสว่าง
6. เมื่อกล้องเคลื่อนที่ไปโดยรอบและต้องการจับภาพรายละเอียดของฉากหลัง
7. เมื่อต้องการบันทึกภาพวัตถุด้วยมุมกล้องที่ต่างกัน
8. เมื่อต้องการสร้างเอฟเฟคแสง
9. เมื่อต้องการเพิ่มความชัดลึกในช็อตให้เด่นขึ้น

สรุป

แสงส่งผลต่ออารมณ์ สร้างความสมจริง เพิ่มความสวยงาม และทำให้เกิดมิติของภาพ ช่วยให้สามารถผลิตงานที่มีคุณภาพดีออกมาได้อีก

แสงแบ่งได้ 2 ประเภท คือ 1. แสงแข็ง (Hard light) 2. แสงนุ่ม (Soft light) ในการถ่ายทำรายการโทรทัศน์ การแบ่งตามลักษณะลำแสงของไฟเป็น 2 ลักษณะ คือ ไฟ Spotligh มีลักษณะแสงแข็ง และไฟ Floodlight มีลักษณะแสงนุ่ม

จัดแสงแบบ Three – Point Lighting เป็นที่นิยมกันเพราะสามารถทำได้ง่าย โดยหลักของการจัดไฟรูปแบบนี้จะใช้ไฟจำนวน 3 ตัว ซึ่งไฟแต่ละตำแหน่งก็จะทำหน้าที่แตกต่างกันไป 1. Key Light 2. Fill Light และ 3. Rim Light